

UVODNE BESEDE

Spoštovani bralci in bralke!

Izobraževanje odraslih je ključno orodje za reševanje nekaterih glavnih izzivov sodobne Evrope. Kot je v navadi, nas predsednica društva obvešča o dogajanju. Med drugimi aktivnostmi je bila realizirana skupščina, na kateri je bilo potrjeno vsebinsko in finančno poročilo ter program dela za letošnje leto. V preteklem letu je bilo izpeljanih kar nekaj odličnih nalog, na katere smo lahko ponosni, in vsa pohvala je namenjena tistim, ki ste prispevali k uspehu.

Obveščamo vas o evropski skupnosti za izobraževanje odraslih, kjer so na voljo različni spletni tečajji. Pišemo o funkcionalni (ne)pismenosti in o raziskavi glede izraza 'karierna orientacija'. Na kratko predstavljamo portret izjemne Marije Vogrič, ki nas je žal zapustila marca. Vendar ostaja njeno vsestransko delo in zasluge za razvoj izobraževanja odraslih in andragogike. Pripravili smo povzetek zanimivih prispevkov iz biltena slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje.

Na koncu vam želim sporočiti, da sem se zaradi delovnih obveznosti odločila, da delo odgovorne urednice prepustim Mariji Velikonja, ki je že doslej skrbela za to, da v tem glasilu ni bilo pravopisnih napak. Ob tem se želim zahvaliti vsem avtorjem, ki so v sedmih letih prispevali, da je bilo glasilo zanimivo.

Prijazen pozdrav vsem.

mag. Darja Zorko Mencin, odgovorna urednica (darja.zorko@gmail.com).

TUDI ADS SE PREBUJA V POMLADNI MESEC

Morda je prav uradni prihod pomladi pravi čas za to, da vas v naših novičkah po dolgem času na kratko informiramo o dogajanju v našem društvu. Tisti člani, ki od časa do časa odprejo našo spletno stran, so najbrž na tekočem z dogajanjem, ker tajnica Špela pridno skrbi za to, da smo tudi na spletu ažurni, čeprav s skrbjo pogleduje v spletni forum, ki ne zmore biti aktiven, kljub številnim temam, o katerih bi bilo vredno izmenjati mnenja, informacije in argumente za in proti...

Uspelo nam je izpeljati letošnjo skupščino in potrditi aktivnosti in finance iz preteklega leta in okvirno načrtati tudi delovanje društva ADS v tem letu. Poročilo in napoved dela v prihodnjem letu objavljamo tudi v tej številki, vse najdete na spletnih straneh ADS.

Ker se naša častna članica Mirjam Perovič ob svojem visokem jubileju ni uspela udeležiti skupščine, nam je poslala svoje slike z razstave v Tolminu in teh nekaj trenutkov smo z veseljem delili z njo. Njena umetniška dela si lahko ogledate tudi na naši spletni strani. Olga Drogenik se še vedno zelo pridno posveča urejanju obsežnih zapisov, ki so nastali v pogovorih z župani slovenskih občin. Povzetke bomo postopno objavili na naših spletnih straneh.

Nadaljevanje tega projekta je še negotovo, ker nam je ministrstvo, kljub zagotovilom o podpori, odreklo finančna sredstva za nadaljevanje, ki smo ga predvideli v organizaciji konference za župane na temo »izobraževanja odraslih v lokalni skupnosti«. Vsekakor bomo projekt prijavi na razpis za sofinanciranje aktivnosti združenj in društev. Prijavili bomo še nekatere aktivnosti, ki smo jih umestili v program dela za leto 2016 in od teh sredstev bo odvisno tudi, katere nam bo uspelo izpeljati v tem letu. Veselimo se izida in predstavitve knjige, ki jo dokončuje dr. Zoran Jelenc na temo vseživljenjskega učenja.

Upamo tudi, da bo našim kolegom iz Bosne in Hercegovine uspelo organizirati konferenco »Gradimo mostove«, ki smo jo lani uspešno, na pobudo ADS, organizirali v sodelovanju z ACS, Cmepius in društvi G.I.Z ter DOIO, postala naj bi namreč tradicionalna. Problemi in zablode v novih terminoloških izrazih, ki niso samo v izobraževanju, ampak tudi na drugih področjih, znanosti in strokah, nas ne smejo pustiti ravnodušne. Z njimi se že nekaj časa spopada dr. Jelenc, spomladi bomo organizirali strokovno razpravo o tem. Tudi v letošnjem letu se bomo odzivali na vse, kar se bo aktualnega dogajalo na področju zakonodaje, sprememb in novosti v izobraževanju odraslih. Še ta mesec ponovno razpisujemo zelo dobro sprejet izobraževalni program Inkluzija odraslih s posebnimi potrebami v izobraževanje odraslih, ki ga bomo izvedli v šestih modulih od aprila do junija 2016. Ponovno vabimo k udeležbi vse šole, LU, organizacije in izobraževalce odraslih. Čakajo nas novi izzivi in razmišljanja o integraciji beguncev in migrantov v izobraževanje odraslih... in morda nam letos uspe, da se skupaj popeljemo na strokovno ekskurzijo in odkrivanje Idrije z okolico.

Veliko idej, načrtov in nalog je že za nami, še več pa pred nami. Peščica aktivnih članov ne zmore realizirati vseh, zato pričakujem, da ne čakate in se nam pridružite, če v programu dejavnosti lahko najdete tudi delček sebe.

»Vstopi, ker si tak, kot si in te spoštujemo takega, kot si!« je reklo našega letošnjega programa Inkluzije...

Ida Srebotnik, predsednica ADS (drustvoio@gmail.com).

DEJAVNOSTI DRUŠTVA V LETU 2015 - PO PODROČJIH

SISTEMSKA VPRAŠANJA: Zoran Jelenc, Olga Drofenik, Ida Srebotnik

V letu 2015 so se nadaljevale aktivnosti in razprave o postavitvi javne mreže v izobraževanju odraslih. Sodelovali smo tudi v vseh javnih razpravah o problematiki v izobraževanju odraslih in javni mreži za IO, kamor so nas povabili (posvet: Kakšno mrežo potrebujemo v izobraževanju odraslih, Ljubljana 13. novembra 2015 - organizator ZiSS Slovenije), vabljen je bila predsednica Ida Srebotnik, ki je nepristransko in objektivno zagovarjala izoblikovana in strokovno argumentirana stališča ADS. Pri tem smo sodelovali z ostalimi združenji in društvi za izobraževanje odraslih (Skupnostjo SŠ, G.I.Z. in DOIO ter novim Združenjem izobraževalnih svetovalnih središč Slovenije – ZiSS). Na pobudo predsednice ADS so se sestali člani IO ADS dne 19. januarja 2015 in se pogovorili ter oblikovali stališča ADS o vprašanih javne mreže. Skupno mnenje, ki ga zagovarjamo tudi v javnosti, je, da javne mreže izobraževanja odraslih ne moremo in ne smemo vzpostaviti brez javne in strokovno utemeljene strategije razvoja IO ter urejene zakonodaje na področju izobraževanja odraslih, kar pomeni spremembo zakonodaje (tako Zakona o izobraževanju odraslih kot ZOFVI).

Na pobudo predsednice ADS in članice Olge Drofenik je prišlo tudi do pogovora na MIZŠ, na Uradu za šolstvo in razvoj izobraževanja, glede nadaljnje finančne podpore projektu »Fokusne skupine z župani« in načrtovani konferenci s slovenskimi župani o izobraževanju odraslih v lokalni skupnosti. V Andragoškem društvu Slovenije od leta 2011 sistematično proučujemo izobraževanje odraslih v lokalni skupnosti in upravno organiziranost na državni in lokalni ravni za področje izobraževanja odraslih (v nadaljevanju IO). V letih 2011 in 2013 sta bila izpeljana dva projekta v sodelovanju z ACS kot institucionalnem nosilcu, finančna sredstva je zagotovil Urad za šolstvo, v letu 2014 in v letu 2015 najprej fokusne skupine z župani 19 slovenskih občin. V letu 2015 smo organizirali štiri pogovore-fokusne skupine, ki jih je vodila Olga Drofenik, v sodelovanju z Ido Srebotnik in Špelo Močilnikar. Po najnovejših informacijah iz Urada za šolstvo MIZŠ so namenili temu projektu le 2.000 EUR sredstev za organizacijo in pripravo nacionalnega posveta z župani, ki naj bi ga ADS pripravil leta 2016 v sodelovanju z ACS. Namenjena sredstva ne zadostujejo za organizacijo tako zahtevnega projekta, zato bomo

posvet prijavili tudi kot aktivnost v razpisu za sofinanciranje društev in združenj (če bo do tega sploh prišlo tudi v letu 2016).

Član ADS dr. Zoran Jelenc se je tudi v letu 2015 intenzivno ukvarjal s terminologijo v izobraževanju odraslih, še posebej s terminološkim izrazom "karierna orientacija". Za mnenje o, po njegovih utemeljitvah, sporno prevedenem in veljavnem terminu, je v krajši anketi povprašal tudi izbrano število slovenskih izobražencev. Večina odgovorov je potrdila njegovim argumentom, a se je po objavi na spletni strani ADS zadeva zaostрила, ker se je odzval gospod Niklanovič Saša, ki je bil ob uveljavitvi spornega termina zadolžen za njegovo uveljavitev.

Razprave, teksti in dopisi med obema stranema so objavljeni na spletni strani ADS. Upamo, da sporni primer ne bo preprečil nadaljnjih prizadevanj v ADS, da bi se v izobraževanju odraslih ustalili termini in prevodi terminoloških izrazov, ki so enoznačni, nedvoumni in sprejemljivi in ki ne bi za vsako ceno, in če ne gre za novosti, zamenjali že ustaljenih terminov, ki so že dolgo v uporabi v izobraževalni stroki.

DEJAVNOSTI ZA OSEBE S POSEBNIMI POTREBAMI: vodi Maja Povše

Področje je ohranilo staro imenovanje »sekcija« in tudi v letu 2015 zelo uspešno delovalo. Pripravili so načrt dela sekcije in aktivnosti v letu 2015, osredotočili so se na pripravo pilotske izvedbe izobraževalnega, modulsko (6 modulov) zasnovanega programa Inkluzivno izvajanje izobraževalnih programov za odrasle s posebnimi potrebami. Pripravo programa je sofinanciralo MIZŠ. Predstavitev posameznih modulov smo uspešno organizirali oktobra 2014 v ACS, udeležilo se ga je več kot 30 udeležencev iz različnih organizacij za izobraževanje odraslih. Program so že ob predstavitvi udeleženci zelo dobro sprejeli in odlično ocenili.

V letu 2015 smo v času od aprila do junija organizirali izobraževanje po posameznih modulih. Veseli smo, da so pri izvedbi programa sodelovale najvidnejše slovenske strokovnjakinje s področja dela z osebami s posebnimi potrebami. Opravili smo tudi evalvacijo izvedbe programa, ki se ga je udeležilo, različno po posameznih modulih, skupno 30 udeležencev iz različnih področij IO, največ je bilo terapevtov in strokovnjakov, ki se tudi sicer ukvarjajo z izobraževanjem odraslih, čeprav je program v prvi vrsti namenjen predvsem izobraževalcem odraslih. Program bomo z nekaterimi dopolnitvami ponovili tudi v letu 2016.

Članice tega področja so se v letu 2015 redno sestajale, poleg omenjenega programa pa snujejo še druge naloge in aktivnosti, ki se bodo nadaljevale tudi v letu 2016, saj je področje izobraževanja odraslih za osebe s posebnimi potrebami na nacionalni ravni bolj ali manj »pozabljeno«. Področju se je zato pridružilo v letu 2015 kar nekaj novih članic, ki jih omenjene aktivnosti zanimajo poklicno in zasebno. Program smo predstavili tudi na MIZŠ in ga prijaviili v program stalnega strokovnega izobraževanja učiteljev.

INFORMACIJSKA IN PUBLICISTIČNA DEJAVNOST: vodi Darja Zorko Mencin

Vodja tega področja se je vrnila iz tujine aprila, kar je oteževalo večjo aktivnost in povezovanje z ostalimi člani. Informiranje in obveščanje članov o aktualnih dogodkih v IO je zato potekalo večinoma tudi preko elektronskih sporočil, ki sta jih članom posredovali predsednica in tajnica ADS. Izdali smo nekaj številčk glasila ADEES v elektronski obliki, kjer smo člane informirali o vidnih dosežkih in aktivnostih v našem društvu. Še vedno pogrešamo več piscev iz vrst članstva, ne samo v našem internem glasilu, ampak tudi v javnih medijih. Prizadevamo si tudi, da bi bolj oživela spletna stran ADS, še posebej forum. Spletno stran smo prenovili v letu 2015. Delo je prevzela ekipa mladih ustvarjalcev s pomočjo oblikovalke Emine Đukić in s koordinacijo Špele Močilnikar. Finančni vložek je bil glede na rezultat majhen.

MEDNARODNA DEJAVNOST: vodi Zvonka Pangerc-Pahernik

Spremljali smo novice o izobraževanju odraslih na evropski in mednarodni ravni in jih prirejali za glasilo ADEES. Objavljali smo tudi lastne članke o sodelovanju na mednarodni ravni. Tesno smo sodelovali z Evropskim združenjem za izobraževanje odraslih (EAEA), še vedno smo njihovi člani, čeprav članarina ni majhna, vendar je prav, da ostajamo člani, ker smo med redkimi slovenskimi članicami iz vrst društev. V prihodnje bo potrebno še bolj izkoristiti številne možnosti za sodelovanje ADS in njegovih članov v mednarodnih projektih, še posebej izmenjavah (Erasmus+) in na mednarodnih konferencah.

V decembru 2015 nam je uspelo v sodelovanju z ACS, DOIO, G.I.Z. in Cnepiusom, organizirati že leta 2014 načrtovano mednarodno konferenco »Gradimo mostove v izobraževanju odraslih«. Čeprav je bilo na voljo zelo malo časa za zahtevno organizacijo in koordinacijo vseh sodelujočih partnerjev in vabljenih delegacij udeležencev iz vseh bivših jugoslovanskih republik, je konferenca odlično uspela, tako vsebinsko in organizacijsko, ter navdušila 100 vabljenih udeležencev, da so se ob zaključku izrekli, da postane tradicionalna izmenjava mnenj, izkušenj, dobrih praks in znanja. V letu 2016 naj bi konferenco organizirala Bosna in Hercegovina v Mostarju.

V konzorciju z društvom moderatorjev Slovenije smo se prijavili tudi za izmenjavo v Erasmus +, vendar žal nismo bili uspešni. Bomo videli, če bomo imeli več sreče v letu 2016.

Posredno smo sodelovali pri sofinanciranju (MIZŠ) 8. konference ESREA, med globalnim in lokalnim: Učenje odraslih in razvoj, ki jo je organizirala Filozofska fakulteta, Oddelek za pedagogiko in andragogiko.

3. Ostale aktivnosti:

- Člani ADS smo v letu 2015 sodelovali tudi kot predavatelji, poročevalci, moderatorji itn.. na konferencah, strokovnih srečanjih in v nekaterih projektih v organizaciji tudi ostalih društev in zvez, MIZŠ, ACS ter kot partnerji in strokovni sodelavci na mednarodnih dogodkih in v projektih.
- Olga Drofenik in Ida Srebotnik sta v sodelovanju s tremi vabljenimi župani občin Ajdovščina, Črnomelj in Radeče predstavili namen pogovorov s slovenskimi župani in rezultate fokusnih skupin na Nacionalnem posvetu za izobraževanje odraslih 25. novembra 2015. Bolj poglobljena predstavitev bo na posvetu s slovenskimi župani, ki ga načrtujemo letos.
- Ida Srebotnik je, po funkciji predsednice ADS, postala članica koordinacije na področju izobraževanja odraslih. Komisijo je ustanovila že ministrica dr. Cankarjeva, delo se je začelo šele na pobudo ministrice dr. Brenčič Makovec. Koordinacijo vodi dr. Andreja Barle Lakota, člani so predstavniki društev, združenj, posameznih javnih zavodov za izobraževanje in ministrstev. V letu 2015 so bila že štiri srečanja. Namen je sodelovanje, spoznavanje različnih akterjev v izobraževanju odraslih, izmenjava mnenj, dobrih praks, predlogov in rešitev za razvoj izobraževanja odraslih na nacionalni ravni.
- Žal so redki posamezniki tudi aktivni pisci strokovnih člankov, kolumen in prispevkov v strokovnem in dnevnem tisku o temah in aktualnih vprašanjih s področja izobraževanja odraslih. Na tem področju bi se morali člani bolj aktivno angažirati in odzivati na aktualna vprašanja v izobraževanju odraslih.
- V letu 2015 nam, žal, ni uspelo realizirati nobene načrtovane strokovne razprave. Med drugim na temo Umetnost izobraževanja z roko v roki za ustvarjalno gospodarstvo, ki jo je predlagala dr. Dušana Findeisen.
- Odprto vprašanje je tudi dokončanje Monografije slovenskih andragogov, ki jo pripravlja dr. Petra Javrh.

SKLEP:

Leto 2015 je bilo, kljub temu, da nismo mogli realizirati vsega, kar smo načrtovali v letnem programu dela, zelo uspešno. Uspelo nam je izpeljati kar nekaj zahtevnih projektov, na katere smo lahko ponosni:

- Pripravili in odlično smo izpeljali program izobraževanja v 6 modulih »Inkluzija in izobraževanje odraslih s posebnimi potrebami«.
- Pripravili in organizirali smo mednarodno konferenco »Gradimo mostove v izobraževanju odraslih« v sodelovanju z ACS in nekaterimi zvezami in društvi za IO ter Cmepius.
- Pripravili smo nove pogovore - fokusne skupine s slovenskimi župani, projekt smo uspešno predstavili na Nacionalnem posvetu o izobraževanju odraslih.
- Prenovili in posodobili smo spletno stran ADS.
- Sodelovali in odzivali smo se na aktualne dogodke v izobraževanju odraslih na nacionalni ravni (zakonske prenove IO, javna mreža, terminološke zagate itd..).
- Uspešno smo sodelovali in se povezovali z vsemi društvi in zvezami v IO, še posebej z DOIO, G.I.Z, ZISS, Cmepius, ZLU, FF... in zlasti ACS, ki nas v delovanju podpira in daje na voljo tudi prostore za sestanke in naša srečanja.

Ob zaključku je vseeno treba poudariti, da brez peščice aktivnih članov ne bi zmogli. Omenjam najbolj prizadevne: Špela Močilnikar, Olga Drogenik, Maja Povše, Zoran Jelenc, Darja Zorko Mencin, Dušana Findeisen, Zvonka Pangerc Pahernik, naša računovodkinja Jožica Perme, pridna je bila tudi predsednica Ida Srebotnik.

Večina dela za ADS je opravljenega volontersko, skromno honoriramo le aktivnosti, ki so sofinancirane iz sredstev MIZŠ.

Ida Srebotnik, predsednica ADS (drustvoio@gmail.com).

PREDLOG AKTIVNOSTI ADS V LETU 2016

1. Nacionalna konferenca »Izobraževanje odraslih v lokalni skupnosti«

Namenjeno: županom slovenskih mest in strokovni javnosti

Cilj: predstavitev rezultatov (dobrih praks, predlogov) projekta fokusne skupine z župani in določenim rešitvam za izobraževanje odraslih (zakonskim in programskim) v lokalni skupnosti

Termin: do konca meseca junija 2016, Ljubljana, prostor na MIZŠ

Nosilke: Olga Drogenik, Ida Srebotnik, Špela Močilnikar, v sodelovanju z ACS

2. Izvedba programa »Inkluzija odraslih s posebnimi potrebami v izobraževanje odraslih«

Namenjeno: organizacijam za izobraževanje odraslih in izobraževalcem

Cilj: v 6 vsebinskih modulih ozavestiti in seznaniti izobraževalce odraslih o posebnostih, metodah, oblikah in načinih dela pri vključevanju ljudi s posebnimi potrebami v izobraževanje, zagotoviti enake možnosti vsem, ki so upravičeni do možnosti za izobraževanje, zagotoviti učiteljem dodatna spoznanja, znanja, izkušnje, metode in oblike dela

Termin: april - junij 2016

Nosilke: Maja Povše, Ida Srebotnik, Špela Močilnikar

3. Priprava in izvedba strokovne razprave »Premislek o konceptih in poimenovanjih v izobraževanju«

Namenjeno: strokovni javnosti in strokovnjakom v IO

Predlog: Priprava strokovne razprave o terminoloških zagatah, ki se vse pogosteje pojavljajo v izobraževanju odraslih, še posebej s pomanjkljivimi prevodi evropskih dokumentov; posebno področje je tudi terminologija v svetovni dejavnosti izobraževanja odraslih

Cilj: Uvodne strokovne utemeljitve in mnenja strokovnjakov glede terminoloških izrazov in gesel, razprava in predstavitev nekaterih spornih terminoloških izrazov v IO, še posebej prevodov iz EU dokumentov in tujih jezikov;

Termin: pomlad (april - maj) 2016

Nosilci: člani IO ADS in zainteresirani člani ADS

4. Izvedba vsaj dveh strokovnih srečanj - razprav na aktualno temo

Namenjeno: članom ADS in strokovni javnosti

Predlogi tem za obravnavo:

- Integracija - izobraževanje beguncev, migrantov
- Profesionalizacija v izobraževanju odraslih

Cilj: Srečanja članov, izmenjava mnenj in izkušenj, predlogi rešitev, strokovno spopolnjevanje

Termin: maj - oktober 2016

Nosilci: Natalija Žalec, Dušana Findeisen, Zoran Jelenc, Ida Srebotnik

5. Izobraževanje - delavnica na izbrano temo

Namenjeno: članom ADS in strokovni javnosti

Cilj: spopolnjevanje znanja, seznanjanje z novostmi

Predlagane teme: Predstavitve knjige dr. Zorana Jelenca »Vseživljenjsko učenje«

Termin: po dogovoru

Nosilci: Ida Srebotnik, Špela Močilnikar, Zoran Jelenc, Petra Javrh

6. Strokovna ekskurzija - Idrija

Namenjeno: članom ADS

Cilj: Spoznati zanimivosti naše dežele povezane z razvojem in izobraževanjem

Termin: junij ali jesen 2016

Nosilki: Ida Srebotnik in Sonja Klemenčič

7. Ostali predlogi in aktivnosti v letu 2016:

7.1. Sodelovanje z Avstrijo - IC Retzhof (na področju Inkluzije odraslih oseb s posebnimi potrebami v izobraževanje odraslih)

Nosilki: Ida Srebotnik in Maja Povše

7.2. Priprave na snemanje filma o Karlu Osvaldu

Nosilka: Natalija Žalec v sodelovanju s FF

Ida Srebotnik, predsednica ADS (drustvoio@gmail.com).

RAZISKAVA O IZRAZU 'KARIERNA ORIENTACIJA'

V Zavodu RS za zaposlovanje in v političnih in strokovnih organih, povezanih z njim (Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Center za poklicno izobraževanje), so leta 2005 vpeljali, ne da bi se posvetovali z drugimi strokovnjaki na področju svetovalnega dela, izraz 'karierna orientacija', kot prevod angleškega izraza 'career guidance & counseling', izhajajoč pri tem iz angleškega izraza 'guidance', ki so ga prevedli z izrazom 'orientacija'. Od takrat te izraze javno uporabljajo v različnih strokovnih in političnih dokumentih ter dejavnostih, kot so: 'Resolucija o karierni orientaciji'; 'Nacionalni forum za karierno orientacijo'; 'Društvo za karierno orientacijo'; 'Terminološki slovarček o vseživljenjski karierni orientaciji', pa tudi v 'Zakonu o urejanju trga dela'.

V Andragoškem društvu Slovenije se s temi prevodi angleških izrazov nismo strinjali, saj niso bili strokovno usklajeni s strokovnjaki na drugih sorodnih področjih svetovalne dejavnosti, npr. pri izobraževanju odraslih. Zato smo skušali z raziskavo ugotoviti, kaj o tem menijo slovenske intelektualke in intelektualci. K sodelovanju v raziskavi smo izbrali 90 oseb, ki jih štejemo za intelektualce (osebe, uspešne in javno prepoznavne na svojem strokovnem področju); razporedili smo jih v tri skupine:

a/*splošno* – intelektualci različnih strok (pravniki, sociologi, ekonomisti, filozofi, novinarji, ...),
 b/*intelektualci, ki imajo pri svojem delu tesnejši stik z vzgojo in izobraževanjem* (pedagogi, psihologi, specialni pedagogi, profesorji, sociologi, socialni delavci, novinarji, ...) in

c/ *izobraževalci odraslih*, osebe, ki se pri svojem delu ukvarjajo z izobraževanjem odraslih. V vsaki skupini je bilo enako število – po 30 oseb. V raziskavi smo izbranim osebam zaupali vlogo arbitrov o postavljenih vprašanjih. Vsi so odgovarjali na štiri vprašanja v kratkem vprašalniku.

Pri vsakem vprašanju je imel vprašani možnost, da odgovor dodatno pojasni. Od 90 vprašanih nam je izpolnjene vprašalnike vrnilo 34 oseb (30,8 %), kar štejejo za zadovoljiv rezultat. Osebe, ki so nam odgovorile in smo jih lahko identificirali, so bile približno enako porazdeljene po vseh skupinah: 6 - 9 - 9.

Glede ustreznosti ponujenih izrazov (prvo in drugo vprašanje) smo ugotovili (rezultate tu prikazujemo zelo skrajšano), da izraza '*orientacija*' in '*karierna orientacija*' nista ustrezna slovenska prevoda angleških izrazov 'guidance' in 'career guidance & counseling'; izraza '*orientacija*', kot prevod izraza 'guidance', ne sprejema 31 (93,9 %), izraza '*karierna orientacija*', kot prevod sintagme 'career guidance & counseling' pa 30 (93,8 %) vprašanih; da sta sprejemljiva, označujeta pri vsakem vprašanju le 2 (od 34) vprašanih intelektualcev. Tudi do izraza 'kariera' so intelektualke in intelektualci kritični, kar se zrcali v ocenah, da ni enoznačen, temveč je širok pojem, ki zajema tako poklicno kot življenjsko pot posameznika; v slovenščini ima tudi izrazito slabšalen prizvok (npr. karierizem, komolčarstvo). Lahko govorimo o poklicni karieri, a za ta izraz imamo lepo slovensko besedno zvezo 'poklicna pot', kar je ustrežnejše kot 'karierna pot'.

V raziskavi sodelujoči vprašani intelektualci dajejo (pri tretjem vprašanju) prednost vsem slovenskim izrazom v primerjavi z izrazi, ki v besednih zvezah povezujejo izraz 'kariera' z drugimi izrazi (npr. 'karierni center', 'karierno izobraževanje', 'karierno svetovalno delo', 'karierni sejem' – če jih naštejemo nekaj – in seveda tudi 'karierna orientacija'); to dokazuje podatek, da daje prednost izrazom iz 'Terminološkega slovarčka' pred slovenskimi izrazi le malo (1 do 3 od 25 ali več) vprašanih. A so v raziskavi vprašani intelektualci sicer kritični tudi do slovenskih izrazov, ki smo jih primerjali s tistimi iz 'Terminološkega slovarčka'; še največjo podporo ima izraz 'poklicna pot' (pomislek do njega ima le 26,8 % vprašanih), največ pomislekov pa so imeli do izraza 'svetovalno delo za razvoj poklicne poti' (52,0 % vprašanih).

Pri četrtem vprašanju o – *samovoljnosti vpeljevanja strokovnih izrazov* – so vprašani intelektualke in intelektualci menili: da se strokovna terminologija ne bi smela razvijati brez soglasja ustreznih strok in strokovnjakov in da je treba reševati terminološke zadrege v sodelovanju, ne more jih reševati zgolj ena institucija; izrazov, ki niso strokovno usklajeni, se ne sme uporabljati v javnih dokumentih, seveda tudi v zakonu ne.

Na podlagi teh rezultatov smo poročilo o raziskavi končali s temile *predlogi*:

- Ker o izrazih '*orientacija*', '*karierna orientacija*', '*vseživljenjska karierna orientacija*' in z izrazom '*kariera*' oblikovanih *besednih zvezah* ni strokovnega soglasja, **jih je treba takoj izločiti iz javne uporabe**; to velja tudi za 'Terminološki slovarček karierne orientacije', ki so ga pripravili leta 2011 na Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje.
- Čim prej je treba **organizirati strokovno razpravo** in se dogovoriti o izrazih, ki jih lahko uporabljamo namesto izločenih. Pobudo za razpravo bo dalo Andragoško društvo Slovenije. K sodelovanju pri organizaciji razprave **pozovemo pristojne strokovne ustanove, na posvet povabimo strokovnjake za področja svetovalnega dela** (andragoškega, poklicnega, na področju zaposlovanja itn.).
- Poročilo o raziskavi **javno objavimo in ga pošljemo izbranim strokovnim institucijam in odgovornim političnim organom ter medijem**. Poročilo pošljemo tudi 'Sekciji za terminološke slovarje Instituta za slovenski jezik Frana Ramovša pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti' in drugim, ki jih to vprašanje zadeva, seveda tudi v raziskavi sodelujočim intelektualcem.

Ida Srebotnik, predsednica Andragoškega društva Slovenije
dr. Zoran Jelenc, nosilec raziskave in avtor poročila karierna-orientacija

STRAH PRED DRUGAČNOSTJO ALI POMANJKANJE SPOSOBNOSTI, DA SE ŽIVIMO V DRUGEGA?

Prizadele so nas odločitve skupine učiteljev in staršev, ki nasprotujejo nastanitvi otrok brez spremstva v dijaški dom. Prizadele iz več razlogov, navsezadnje tudi zato, ker gre za učitelje, katerih funkcija je do neke mere podobna funkciji nas, izobraževalcev odraslih, le da morajo biti vzgojitelji mladih precej bolj odgovorni od nas. Njihova stališča mladi posrkajo, z njimi gredo v življenje. Prizadela nas je do take mere, da smo se nehote spomnili rastočega odpora do drugačnosti judov leta 1932, ko je prišla na oblast nacionalsocialistična stranka. Primerjava ni primerna, boste dejali! Upamo, da res ni. Indoktrinirani nemški otroci so se zjutraj prebudili in se oddahnili. »Hvala Bogu, da nismo judje«! »Hvala Bogu, da nismo otroci brez spremstva, da smo na pravi strani, tisti trdno zasidrani v gorenjska tla. Pravi avtohtoni prebivalci, ki ne prenesejo drugačnosti, ne prenesejo do take mere, da jo demonizirajo, da ta postane izvor vsega potencialnega zla. Razlog za odlanjanje otrok je bil, da so drugačni... da so drugače vzgojeni (kako drugače sicer ne ve!). Večinsko prebivalstvo pač, ki ne sprejme drugačnosti (drug jezik, druga vera, druge navade, druge prehrabene navade, druge vrednote itd). Ne sprejme, ker se ne želi spreminjati, ker ne želi sklepati kompromisov. Kot da je drugačnost kužna! Vzemite kdaj v roke Biblijo sovraštva Leona Poliakova, ki je pet let študija posvetil pogovorom z žrtvami holokausta in videli boste, da stvari niso tako nedolžne, kot se vam morda zdi. Lahko storite tudi manj kot to. Oglejte si nekaj posnetkov iz Sirije. Hiše, šole, ki se rušijo, hrana in voda, ki ju zmanjkuje. Si upate poslati otroke proč, zaradi svoje rigidnosti? Si upate prevzeti to odločitev na svoja ramena? Če si, potem vedite, da naslednja vojna ni daleč in da tudi vaši otroci niso na varnem.

dr. Dušana Findeisen, članica upravnega odbora Andragoškega društva Slovenije in predstavnica Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje (dusana.findeisen@guest.arnes.si).

»LJUDJE BODO OSTALI«

Marija Vogrič (1932 – 2016)

»Če bomo ob sebi tako, kot so nekoč naši očetje, čutili soborce za vse, kar je vredno človekovega bivanja, bomo morda manj sami, bo naš korak bolj čvrst in samozavesten, bomo morda bolj pripravljeni prisluhniti sočloveku in njegovim današnjim stiskam...«

Misli, ki so še kako aktualne in jih je zapisala v epilogu svojega dela Dediči brez dediščine slovenska pisateljica, publicistka, družbeno-politična in kulturna delavka, režiserka, pedagoginja, predvsem Človek z veliko začetnico, Marija Vogrič. Zapustila nas je konec marca, pred svojim 84. rojstnim dnevom. Za njo ostaja bogata dediščina na izobraževalnem, kulturnem, družbeno kritičnem, publicističnem in socialnem področju... Njeno življenje je bilo bogato, izpolnjujoče, predano in vedno v skrbi za druge, ali kot je povedal njen vnuk: »Etika je bila njena religija«.

Rodila se je kot nezakonski otrok v vasi Jazne na Cerkljanskem, ki je bila pod italijansko okupacijo, kar jo je za vse življenje zaznamovalo kot neutrudno borko proti krivicam, napačnim političnim odločitvam, borbi za razvoj in izobraževanje. Vedno je bila na strani poraženih, izločenih, odrinjenih malih ljudi, kar se odraža tudi v vsem njenem življenju ter kasnejših literarnih delih.

Osnovno šolo je pred drugo svetovno vojno obiskovala v Otaležu in Idriji pri Bači, po vojni nižjo gimnazijo v Cerknem in Postojni. Vse njeno nadaljnje izobraževanje in šolanje pa je bilo ob delu. Končala je dopisno Ekonomsko šolo, diplomirala leta 1964 na Visoki šoli za politične vede v Ljubljani in 1978 diplomirala industrijsko pedagogiko na fakulteti na Reki.

Preplet ekonomije, politologije in pedagogike je usmerjalo njeno poklicno in strokovno pot na področje izobraževanja odraslih in pedagogike. Poleg literarnega ustvarjanja in družbeno politične angažiranosti, je bilo to njeno osebno in poklicno poslanstvo. Kot direktorica Ljudske univerze Koper, aktivna članica Andragoškega društva Slovenije ima Marija Vogrič zelo veliko zaslug za razvoj izobraževanja odraslih in andragogike na Slovenskem. Njen nemirni in napredni duh je našel tudi izzive v najnovejši učni tehnologiji in bila je med tistimi, ki so delali prve korake pri uvajanju avdio-vizualnih sredstev v izobraževanje. Zato ni naključje, da se je kasneje kot vsestranska ustvarjalka ukvarjala tudi s filmsko režijo in pisanjem scenarijev.

Že od otroštva je bila velika ljubiteljica branja in pisanja. Med vojno je pisala in brala aktivistične pesmi, na mitingih so uprizarjali njene igrice. Seznam njenih člankov, črtic, satiričnih zapisov, kritičnih strokovnih prispevkov, objavljenih v Delu, Mladini, Slovenskem Jadranu, Primorskih novicah... bi bil predolg, če bi želeli naštetiti vse. V šestdesetih letih prejšnjega stoletja se je resneje lotila tudi pisanja. Prvemu romanu Ljudje bodo ostali, so sledili še številni drugi, če omenimo samo nekatere naslove: Zaznamovani, Neptunov krst, Sonce v zenitu, Prva ljubezen, Molitev nekega psa, Za šus prodam mater, Vojna iz ljubezni, Ko se zvezda utrne z neba, Tek po zunanem krogu, Dediči brez dediščine... Izšli so še številni videoposnetki. Vsa njena dela so odraz časa, osebnih spoznanj in izkušenj, so kritična, polemična in vedno na strani odrinjenih in pozabljenih.

Za svoje predano delo je Marija Vogrič prejela tudi številne nagrade, med drugim Žagarjevo nagrado, priznanje in častno članstvo Andragoškega društva Slovenije, Srebrno plaketo skupščine Koper, Red dela s srebrnim vencem, priznanje Primorskih novic in druge.

Po upokojitvi je večino časa preživljala v svoji hišici v Črnem vrhu nad Idrijo, kjer je pisala in uživala s svojimi dragimi, še posebej vnuki. Nam in njim je zapustila ne samo bogato zapuščino svojega umetniškega ustvarjanja, ampak predvsem svobodo misli in duha, kar je bilo vodilo vse njeno življenje.

Ida Srebotnik, predsednica Andragoškega društva Slovenije (drustvoio@gmail.com).

PRILOŽNOST - BREZPLAČNI SPLETNI TEČAJI

Želimo vas obvestiti o tem, da European Association for the Education of Adults (EAEA) ponuja brezplačne spletne tečaje. Evropska e-učenje skupnost za izobraževanje odraslih deluje pod sloganom: »Share, Learn and Inspire!« AE-PRO učna platforma je dostopna vsem in je popolnoma brezplačna. Usposabljanje je namenjeno osebam, ki želijo:

- povečati svoje znanje o izobraževanju odraslih v Evropi;
- izboljšati svoje strokovno znanje;
- spoznati omrežje izobraževalcev odraslih v Evropi;
- izvedeti več o politiki izobraževanja odraslih in zagovorništvo na evropski ravni.

Usposabljanje vključuje naslednje teme pri izobraževanju odraslih:

- zagovorništvo in povezovanje na evropski ravni
- državljanstvo

- znanje o življenju
- socialna kohezija
- zaposlovanje in digitalizacija
- migracije
- trajnostni vidiki.

Več informacij je na voljo: www.ae-pro.eu.

European Association for the Education of Adults (EAEA) je izdal Manifest za učenje odraslih v 21. stoletju, kjer je zbrano precej dobrih praks, ključni načini uresničevanja strategije in opredelitev koristi izobraževanja odraslih.

Manifest za učenje odraslih v 21. stoletju je na voljo na spletni strani v slovenskem jeziku: http://www.eaea.org/media/policy-advocacy/manifesto/bw_manifesto_full_sl_nomarks.pdf

Priredila: mag. Darja Zorko Mencin (darja.zorko@gmail.com).

LETNI PROGRAM IZOBRAŽEVANJA ODRASLIH REPUBLIKE SLOVENIJE ZA LETO 2016

Letni program izobraževanja odraslih Republike Slovenije za leto 2016 (v nadaljevanju: LPIO 2016) pomeni načrt uresničevanja ciljev Resolucije o nacionalnem programu izobraževanja odraslih v Republiki Sloveniji za obdobje 2013-2020 (v nadaljevanju: ReNPIO13-20) na letni ravni. Vključuje izobraževanje, izpopolnjevanje, usposabljanje in učenje oseb, ki so izpolnile osnovnošolsko obveznost, pri čemer se pri pridobivanju javno veljavne izobrazbe omejuje na izobraževanje odraslih po programih osnovnošolskega, poklicnega, srednjega strokovnega, gimnazijskega in višjega strokovnega izobraževanja.

LPIO 2016 upošteva cilje ReNPIO13-20, kar pomeni dvigniti izobrazbeno raven prebivalstva in raven temeljnih zmožnosti, povečati zaposljivost aktivnega prebivalstva, izboljšati možnosti za učenje in vključevanje v izobraževanje ter izboljšati splošno izobraženost.

Ciljne skupine, ki jih opredeljuje LPIO 2016, so:

- brezposelni: prednostna skupina so starejši od 50 let, ki nimajo poklicne ali strokovne izobrazbe ali imajo manj ključnih ali poklicnih zmožnosti;
- zaposleni:
 - prednostna skupina so starejši od 45 let z dokončano manj kakor štiriletno srednjo šolo ali slabšimi ključnimi ali poklicnimi zmožnostmi;
 - zaposleni, ki zaradi posebnih psihofizičnih zahtev nekega poklica tega ne morejo več opravljati, ko dosežejo določeno starost;
- manj izobraženi in druge ranljive skupine, kakor so osipniki in mladi, ki zgodaj opustijo šolanje, socialno ogroženi, priseljenci, Romi, starejši odrasli, migranti, invalidi in obsojenci;
- druge skupine odraslih, ki imajo omejene možnosti dostopa do socialnih, kulturnih in ekonomskih dobrin, kakor so na primer kmetje in prebivalstvo iz manj razvitih regij.

LPIO 2016 določa: izobraževalne programe, ki se financirajo iz javnih sredstev, obseg in vrsto dejavnosti, potrebnih za njegovo uresničevanje, obseg sredstev, ki se zagotovijo v državnem proračunu in ministrstva, pristojna za izvedbo programa.

Priredila: mag. Darja Zorko Mencin (darja.zorko@gmail.com).

OPROSTITUTE, SEM POZABIL OČALA, ALI KAJ MORA DELODAJALEC VEDETI O FUNKCIONALNI (NE) PISMENOSTI

Odkar smo na Slovenski univerzi za tretje življenjsko obdobje ustanovili Inštitut za disleksijo, se znova močneje zavedamo dejstva, da se osebe z disleksijo lahko znajdejo med najbolj uspešnimi, a tudi med tistimi, ki so izrinjene na rob družbe. Lahko bi bilo drugače, če bi se okolje vživelo v njihovo drugačnost, jim nudilo drugačne okoliščine za izobraževanje, če bi prepoznalo njihove prednosti! Tako med osebami z disleksijo pogosto najdemo tiste, ki pod vplivom okolja postanejo funkcionalno nepismene in nemalokrat nezaposljive.

Funkcionalna pismenost, če jo dosežemo, ni za zmeraj

Pismenost/funkcionalna pismenost je nihajoč, živ proces, ki se oblikuje pod nenehnim vplivom socializacijskih izkušenj tudi kot posledica vzgoje in izobraževanja v različnih kulturnih kontekstih, ter v interakciji s socialnim in fizičnim okoljem. Nanjo vplivajo »sestava družine in število njenih članov, socio-ekonomski status družine in mesto njenega bivanja« tudi različni drugi nosilci socializacije. »Človek se (namreč) razvija predvsem znotraj sistema, na podlagi odnosov z drugimi, zato ga lahko razumemo šele v kontekstu njegove družine, odnosov v družini in v kontekstu okolja, ki ga obdaja«, trdi Hebar (2011).¹

Kaj knjižica, vodnik za delodajalce, vsebuje

Prebiranje prispevkov na EPAL me je nedavno privedlo do drobne knjižice, ki jo je Ljudska univerza v Göttingenu izdala v pomoč delodajalcem.² Funkcionalno nepismenost namreč delodajalci težko prepoznajo, ker funkcionalno nepismene osebe razvijejo vrsto kompenzacijskih strategij, ker naredijo vse, da bi bile videti »običajne«, da jih ne bi odkrili. Hebar (2011) v svoji doktorski razpravi podaja pregled konstitutivnih sestavin in z njimi povezanih kompetenc pismenosti, ki naj bi jih nekdo razvil do pričakovane minimalne mere, da bi lahko dobro razmišljal, pisal, razumel količinska in zapletena socialna in kulturna razmerja in predvsem se problemsko učil. Toda delodajalci težko ocenijo stopnjo funkcionalne pismenosti malo izobraženih zaposlenih.

Pisci knjižice v začetku navajajo podatek iz leta 2011. Kar 14,5 % delovno aktivnega prebivalstva (od 18 - 64 let) ne zna zadovoljivo brati in pisati in seveda razumeti pisnega besedila. V Nemčiji je 7,5 milijonov tistih, ki so funkcionalno nepismeni. V majhnem mestu s 100 00 prebivalci tako živi, po predvidevanjih seveda, 14.500 funkcionalno nepismenih, ki se jim pridruži še 26 % nemško govorečih, ki pišejo z napakami.

Podjetje navadno ima zaposlene, ki so zadolženi za razlago pisnih navodil. Težave pa nastopijo, kadar se, pri sicer rutinskem delu, kaj spremeni, ali za razlago zadolženih ni na delovnem mestu. Tedaj nastanejo težave z branjem, denimo delovnega načrta ali v komunikaciji s strankami. S tem v zvezi se spominjam enega naših novo odprtih hotelov s štirimi zvezdicami (hotel je v letu dni bankrotiral!), kjer so bile zaposlene sobarice, žene iz okoliških hribovskih vasi. Hotel so opremili z ekrani in z računalniškimi programi. Ko je sobarica pospravila sobo, naj bi v program vpisala opravljena dela in se podpisala. Podpisati je morala tudi list papirja z besedilom »Za vas je sobo pospravila...« Sledila naj bi ime in priimek. V sedmih dneh se je tam znašel le en neroden, domače zvoneč podpis »Marija«, soba včasih sploh ni bila pospravljena ali se je to zgodilo ob šestih zvečer.

Težave z branjem, pisanjem, razumevanjem zaposleni skrivajo. »Oprostite, sem pozabil/a očala. Poškodoval/a sem si roko, lahko napišete namesto mene? Lahko vzamem ta papir domov? Lahko izpolnite ta formular namesto mene, bo hitreje.« Druga strategija spet je nečitljivo

pisanje. Oseba ne zna uporabljati majhnih črk, ali obratno ne zna tiskati. Težave ima s kronološkim zapisom dogodkov.

Pisci knjižice predstavijo tudi projekt KOMPASS, zasnovano tečaja za funkcionalno nepismene oskrbovalke starejših, tečaja, s katerim si je petnajst udeleženk pridobilo spričevalo oskrbovalke starejših. Tečaj vključuje 100 ur poklicnega usposabljanja in 160 ur teorije. En dan v tednu je tako ves posvečen izobraževanju (strošek delodajalca). Na koncu izobraževanja so se nekatere udeležence vpisale v formalno izobraževanje za oskrbovalke starejših, znale so med sodelavci prepoznati tiste, ki imajo težave z branjem in pisanjem in še marsikaj drugega.

dr. Dušana Findeisen (dusana.findeisen@quest.arnes.si).

[1] Hebar, A. (2011) Vpliv družine na razvoj pismenosti odraslih. Doktorska disertacija. Ljubljana: FF.

[2] Arbeitskräfte – Grundbildungsbedarf?! Eine Informationsschrift für Arbeitgeber, Personalverantwortliche und andere, Z. B. Weiterbildungsplaner, Qualitätsbeauftragte in Unternehmen ('slov. Delovna sila in njene potrebe po pridobivanju temeljnih spretnosti. Informacije za delodajalce, kadrovske delavce in podjetnike, za načrtovalce izobraževanja odraslih, in druge...)

ZANIMIVI PRISPEVKI IZ BILTENA SLOVENSKE UNIVERZE ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE NOVICE U3 - 2 2016

O skupnostnem bivanju starejših v Podobah časa

Ljubljana, 2. marec 2016

V ciklu javnih predavanj UTŽO Ljubljana Podobe časa smo se v marcu s predavateljico prof. dr. Srno Mandič in predstavnicama ZPIZ in MOL pogovarjali o oblikah skupnostnega bivanja starejših. Kaj storiti, ko ostarimo in je stanovanje veliko in nam neprilagojeno? Predavateljica je predstavila kanadski model stanovanjskih zadrug za starejše. Stanovanjske zadruge svojim članom nudijo bivališče po ekonomski ceni. Člani so ali niso lastniki stanovanja. Če niso lastniki in se odselijo, ga prepustijo drugim. Cena bivanja se oblikuje tako kot cena varovanja otrok v vrtcu s podporo subvencij države. Varnost bivališč zagotavljajo člani zadruge sami. Sosedje si med seboj pomagajo. Skupaj upravljajo s stavbo in okolico. V zadrugah starejši niso več v breme odraslim otrokom. Mimogrede, pojavljajo se tudi drugačne zadruge, denimo na področju bančnega poslovanja, kmetijstva, zavarovalništva, vrtcev, zdravstvenih služb itn.

Te nove tehnologije, ki podpirajo družbeno vključenost

Ljubljana, 3. marec 2016

Prof. dr. Ana Krajnc je na radiu Slovenija 1 spregovorila o pomenu informativno komunikacijske tehnologije za identiteto in družbeno vključenost starejših. Če je nekoga strah, si želi biti proč od dogajanja, želi si miru, a to ne gre! Starost je dolgo obdobje, ki ga nikakor ne moremo preživeti na obrobju družbe. Nove tehnologije omogočajo, da temu ne bo tako. Trdovratne strahove (tudi glede rabe tehnologije) lahko prežene le drugčlovek, kot se je pokazalo tudi v gibanju Znaš, nauči drugega, pri učenju računalništva v dvojicah. Mentorji strah mentorirancev preženejo, saj pridejo tudi na njihov dom, da le učenje steče. Na SUTŽO zdaj pospešeno vključujejo v programe vsebine s področja e-uprave in e-zdravja. Ko se bo e-zdravje razširilo, bodo vrste krajše, konzultacije z zdravnikom učinkovitejše, zdravje pod boljšim nadzorom.

Več: <http://radioprvi.rtv slo.si/2016/02/racunalnisko-usposabljanje-starejsih-za-e-upravo-dr-ana-krajnc/>

Po znanje za zdravje tudi v javne knjižnice

Ljubljana, februar 2016

Centralna medicinska knjižnica vodi projekt Splošne knjižnice za zdravje občanov. Projektni partnerji želijo, da se razumevanje in varovanje zdravja razširi. V okviru projekta tako nastajajo v knjižnicah (Ljubljana, Novo mesto, Maribor) "zdravstveni kotički", drugačni od svetovalnih kotičkov v lekarnah. Na videz nič posebnega: stol, miza, zgibanke, nekaj izbrane literature. A knjižničarji se izobražujejo za podajanje natančnih, zanesljivih in uporabnih informacij o zdravju in zdravem življenjskem slogu, ki naj pripomorejo k zmanjšanju zdravstvenega tveganja in boljšanju javnega zdravja (zdravja skupnosti). So živi sogovorniki, osredotočeni na posameznega obiskovalca in njegove individualne potrebe. Znova se je izkazalo, kako pomemben je obstoj mrež javnih ali nevladnih organizacij (socialni kapital), kjer se uspešne zamisli širijo in pridejo v prave roke. (Vir: Nada Trzan-Herman).

Več: http://www.ctk.uni-lj.si/Ddis/Publikacije/ZIP_clanek_kv.pdfPrispevke za objavo v ADEES izbral Zoran Jelenc (zoran.jelenc@guest.arnes.si).

ADEES, E-glasilo Andragoškega društva Slovenije

Uredniški odbor: dr. Zoran Jelenc, Borka Kucler, mag. Darja Zorko Mencin (odgovorna urednica)

darja.zorko@gmail.com, mag. Marija Velikonja (urednica) mvelikon@gmail.com

Oblikovanje naslovnice: Irena Hlede